

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต อินทมาโน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ว่าที่ร้อยตำรวจโท ดร.กมล ตันจินวัฒนกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อีกสองท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย มงคลเกียรติศรี และ ดร.วัชรชัย จิรจินดากุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาดูแล ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อให้ผู้เขียนนำมาปรับปรุง แก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวก ติดต่อประสานงาน อีกทั้ง ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้ผู้เขียนเป็นคนดี ขอบขอบคุณครอบครัวที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ และขอบคุณ พันตำรวจเอก อมรชัย ลีลาขจรจิตร ที่ให้การสนับสนุนการแสวงหาวิชาความรู้ของผู้เขียนอย่างเสมอมา และให้คำปรึกษาทางการศึกษามาโดยตลอด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากก่อเกิดคุณูปการใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ ผู้เขียนขอแสดงกตเวทิตาต่อบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ นักวิชาการเจ้าของผลงานทุกเรื่องทุกเล่ม ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผู้เขียนทุกท่าน หากมีข้อผิดพลาดหรือความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขอภัยในความผิดพลาดมา ณ ที่นี้ด้วย

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 ความหมาย ความสำคัญ และแนวคิดเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย	5
2.1 ความหมาย ประเภท และลักษณะของข้อพิพาททางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และวิธีการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	6
2.1.1 ความหมายของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	6
2.1.2 ประเภทของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	6
2.1.3 ลักษณะของข้อพิพาททางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	9
2.1.4 แนวโน้มของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย.....	9
2.1.5 วิธีการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	11
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาททางออนไลน์.....	18
2.2.1 ความหมายของการระงับข้อพิพาทออนไลน์.....	19
2.2.2 แนวคิดและที่มาของการระงับข้อพิพาทออนไลน์.....	19

2.2.3	ประเภทข้อพิพาทที่เกิดจากการทำธุรกรรมออนไลน์	20
2.2.4	วิธีการระงับข้อพิพาทออนไลน์	22
2.3	ความหมาย ความเป็นมา และความสำคัญของอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	28
2.3.1	ความหมายของอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	28
2.3.2	ความเป็นมาของการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	29
2.3.3	ทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ	30
2.3.4	ความสำคัญของการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	34
2.3.5	ประเภทของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	39
2.3.6	รูปแบบของการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	40
2.3.7	ข้อดีและข้อเสียของการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์	41
2.3.8	แนวโน้มในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย	45
3	กฎหมายอนุญาโตตุลาการและข้อบังคับสำนักงานอนุญาโตตุลาการของไทยและต่างประเทศ	48
3.1	กฎหมายและข้อบังคับของประเทศไทย	48
3.1.1	ความเป็นมา	49
3.1.2	พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545	50
3.1.3	ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2562 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2)	55
3.1.4	ข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการ ว่าด้วยการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2558	57
3.2	สหรัฐอเมริกา	58
3.2.1	ความเป็นมา	58
3.2.2	กฎหมายและข้อบังคับ	61
3.2.3	การส่งเสริมกฎหมายอนุญาโตตุลาการ	63
3.3	สาธารณรัฐประชาชนจีน	65
3.2.1	ความเป็นมา	65

3.2.2 กฎหมายและข้อบังคับ.....	66
3.2.3 การส่งเสริมกฎหมายอนุญาโตตุลาการ.....	70
3.4 สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์.....	70
3.2.1 ความเป็นมา.....	70
3.2.2 กฎหมายและข้อบังคับ.....	71
3.2.3 การส่งเสริมกฎหมายอนุญาโตตุลาการ.....	75
3.5 สาธารณรัฐเกาหลี.....	75
3.2.1 ความเป็นมา.....	75
3.2.2 กฎหมายและข้อบังคับ.....	76
3.2.3 การส่งเสริมกฎหมายอนุญาโตตุลาการ.....	77
4 บทวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการส่งเสริมการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ	
ทางอิเล็กทรอนิกส์.....	79
4.1 ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์.....	79
4.1.1 การนำเสนอข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์.....	80
4.1.2 การส่งเอกสารและพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์.....	81
4.1.3 การสืบพยานทางอิเล็กทรอนิกส์.....	83
4.1.4 การทำคำชี้ขาดทางอิเล็กทรอนิกส์.....	85
4.2 วิเคราะห์ปัญหาการส่งเสริมอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์.....	87
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 บทสรุป.....	92
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	103
ผนวก ก. กฎหมายต้นแบบอนุญาโตตุลาการการค้าระหว่างประเทศ ค.ศ.1985.....	104
ผนวก ข. พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมอนุญาโตตุลาการ ค.ศ.2016 สาธารณรัฐเกาหลี.....	111
ผนวก ค. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544.....	116
ประวัติผู้เขียน.....	135

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

2.1	สถิติข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการพิจารณาและข้อพิพาทที่ดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่ปี พ.ศ.2558-2561.....	45
2.2	สถิติข้อพิพาทที่รับใหม่และข้อพิพาทที่ดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมิถุนายน พ.ศ.2562.....	46